

Olympiáda v českém jazyce

PRO ŽÁKY ČESKÝCH ŠKOL V ZAHRANIČÍ

6. ročník • 2023/2024

1. kategorie (2.–4. třída)

Tabulka hodnocení:

Část	Max. počet bodů	Hodnotitel 1	Hodnotitel 2	Konečný výsledek
1	20			
2	20			
3	20			
Celkem	60			

Instrukce k vypracování

Žáci budou samostatně řešit úkoly rozdělené do tří částí:

1. Porozumění textu

V této části budou žáci pracovat s výchozími texty a vyhledávat odpovědi na zadané otázky.

2. Hrajeme si s češtinou

V této části budou žáci řešit úkoly, které prokáží jejich cit pro český jazyk.

3. Slohový úkol

Slohový úkol ověří schopnost žáků vytvořit na základě instrukcí souvislý psaný text.

Časová náročnost soutěže je následující:

Část 1 a 2	80 minut celkem
Část 3	40 minut

Žáci vypracují zadání samostatně, zásah vyučujícího či jakékoliv další osoby není povolen. Instrukce u jednotlivých úkolů jsou žákům vysvětleny adekvátním a srozumitelným způsobem. Pochopení zadání úkolu taktéž odráží jazykovou úroveň žáka v kompetenci porozumění.

Dohlédněte na to, aby na každé straně zadání bylo uvedeno jméno soutěžícího.

Vypracovaná zadání naskenujte a zašlete na mailovou adresu olympiada@csbh.cz nejpozději dva dny po ukončení soutěže ve vaší škole. Uzávěrka pro přijímání soutěžních prací je 4. 5. 2024. Komplettní práci každého žáka zašlete v samostatném mailu, do jehož předmětu uveďte soutěžní kategorii a jméno soutěžícího.

Děkujeme za spolupráci a přejeme hodně zdaru při řešení olympiády.

Část 1 – Porozumění textu

Ukázka 1

Přečti si ukázkou a vypracuj úkol, který najdeš pod textem.

První novodobé olympijské hry

Pierre de Coubertin, mladý historik z Francie, byl nadšeným obdivovatelem myšlenky olympijských her. A byl to právě on, kdo prosadil nápad uskutečnit první novodobou olympiádu. Stalo se tak 6. 4. 1896 na stadionu v řeckých Athénách. V několika disciplínách soutěžilo 280 výhradně mužů z 12 zemí. Zajímavostí je, že se mohl do her zapojit i kdokoli z diváků. A tak se jeden britský turista přihlásil na tenisový zápas a s přehledem ho vyhrál.

Úkol 1

Pravda, nebo lež? Zaškrtni křížkem ☒, zda je tvrzení pravdivé (ANO), nebo nepravdivé (NE). Odpovědi hledej v textu.

	ANO	NE
Pierre de Coubertin se zabýval dějinami.		
Olympijské hry v roce 1896 se uskutečnily ve Francii.		
Olympijské hry se konaly v létě.		
Her se zúčastnilo 280 sportovců a sportovkyň z 12 zemí.		
Vítězem utkání v tenisu se stal britský divák.		

Ukázka 2

Přečti si ukázkou a vypracuj úkol, který najdeš pod textem.

Maratonský boj

Výstřel z pistole odstartoval očekávaný maratonský běh. Mezi běžci byl i mladý italský cukrář Dorando Pietri. Tak moc trénoval, **přesto byl jeho start pozvolný**, protože nechtěl rychlým začátkem zbytečně přijít o sílu. Brzy se Dorando chytil tempa a **ujal se vedení...**

Konečně! Na londýnský stadion vbíhá první závodník. Jenže co to? Cukrář Dorando Pietri klopýtá a padá na zem. Pořadatelé a lékař ho zvedají a doslova tlačí do cíle. Vyčerpanému závodníkovi zabere posledních 350 metrů nekonečných deset minut, ale i přesto doběhl první. Krátce nato proběhne cílovou páskou další běžec a okamžitě podává stížnost. Dorando Pietri nemá nárok na zlatý pohár pro vítěze. Vzhledem k tomu, že ho pořadatelé postavili na nohy a do cíle ho doslova dostrkali, měl by být vyloučen, a tak se i stalo.

Úkol 2

Rozhodni, která možnost je správná, a zaškrtni ji křížkem ☒.

- a) Co **ve svém běžném zaměstnání** nejspíš dělal Dorando Pietri?
 Střílel z pistole.
 Pekl dorty a zákusky.
 Pořádal závody v běhání.
- b) Co znamená, že **jeho start byl pozvolný**?
 Běžel na začátku spíš pomaleji.
 Běžel na začátku co nejrychleji.
 Při startu klopýtl a spadl na zem.
- c) Co znamená, že se **ujal vedení**?
 Podal stížnost.
 Běžel jako poslední.
 Běžel v čele závodu.
- d) Která věta je pravdivá?
 Dorando si odnesl zlatý pohár pro vítěze.
 Dorando do cíle nedoběhl.
 Doranda ze závodu vyloučili.
- e) Jak dlouhá byla trať **celého závodu**?
 350 metrů
 delší než 350 metrů
 kratší než 350 metrů

Ukázka 3

Úkol 3

Přečti si texty a) až e) a vyber z nabídky vždy jedno slovo, které se nejlépe hodí na prázdné místo.

Plavání

a) Lidé plavali odjakživa. Už naši předci v pravěku uměli _____ řeku nebo jezero. Hrabali rukama a kopali nohama, na jejich plavecký styl nehledme, zatím jej odkoukávali od zvířat.

- přeplavat uplavat doplavat

b) Egypťané vodu milovali. Aby ne, když se usídlili na březích jedné z největších _____ .

- jezer potoků řek

c) „S tímhle se bavit nebudeme, vždyť neumí plavat ani číst!“ Ano, tak takhle byste mohli ve starověkém Řecku dopadnout, pokud byste ve vodě nezvládli ani _____. Plavání bylo totiž důležitou součástí všeobecného vzdělání.

- tempo krok ránu

d) Ve středověku plavali pouze udatní _____ , kteří ve vodě trénovali, protože plavání bylo zařazeno mezi základní dovednosti středověkých bojovníků.

- dřevorubci rytíři býci

Ukázka 4

Přečti si ukázkou a vypracuj úkol, který najdeš pod textem.

Lyžování

Již naši pravěcí předkové, kteří obývali krajiny sněhem zaváté, zvládali bez problémů „lyžovat“. Přesněji pohybovat se po sněhu a ledu se sněžnicemi na nohou. Z upravených sněžnic se časem vyvinuly lyže. Představte si ale, že se na lyžích dokonce válčilo. A právě mezi vojáky se začaly v Norsku konat první závody na lyžích. Vítěz si odnášel, kromě pocitu radosti, i docela zajímavou peněžní odměnu. Vojáci se utkali ve sjezdu, ve slalomu mezi stromy, v běhu na lyžích, ve skocích z můstku a ve střelbě za jízdy.

Úkol 4

Odpověz na otázky.

- Jak se nazývají první pomůcky, které lidem v pravěku usnadňovaly pohyb po sněhu?

.....

- **Kde** se začaly pořádat první závody na lyžích a **kdo** na nich závodil?

.....

- V kolika lyžařských disciplínách vojáci soupeřili? Zapiš číslem a podtrhni větu, ve které jsi našel odpověď na tuto otázku.

.....

- Co vyhrál nejlepší závodník?

.....

Ukázky a ilustrace k úkolům č. 1 a č. 2: Štěpánka Sekaninová, Anastasia Stročková: Nezapomenutelné sportovní události. Upraveno.

Ukázky a ilustrace k úkolům č. 3, č. 4 a č. 5: Štěpánka Sekaninová, Tom Velčovský, Matej Ilčík: Jak lidé sportovali a sportují. Upraveno.

Část 2 – Hrajeme si s češtinou

Úkol 1

Doplň pod každou hádanku název sportu, který se v ní skrývá. Každému písmenu odpovídá jedna čárka. Při luštění ti pomohou obrázky, ale pozor, v nabídce je o jeden obrázek více.

Jedna noha pravou hlídá,
jedna druhou stále střídá.
Rychle, až se zapotíš,
dálku tak dřív urazíš.
Co to děláš? Už to víš?
Tento sport se jmenuje

____.

Je to taky sportovec,
to je celkem jasná věc.
Sedí, přitom jede vpřed,
na kole ho poznáš hned.
Tento sportovec dělá sport,
který se jmenuje

__ K __ _ K __.

Prsa, kraul, znak, motýlek...
Kdo by to byl býval řek?
Sportovec má jisté zdání,
jaké je to sportování.
Tento sport se jmenuje

█ _____.

Když na nohu lyže máš,
shora dolů sjet se snaž.
Na můstku se odrazíš,
do daleka poletíš.
Tento sport se jmenuje

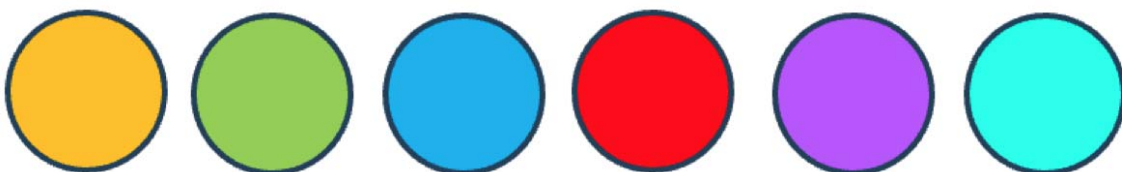
S █ K █ N _ _ _ _ CH.

Na ledě si vyskočíme,
ve vzduchu se otočíme,
holubičku uděláme,
tento sport snad všichni známe.
Tento sport se nazývá

█ S █ B █ █ N █.

Úkol 2

Písmena, která jsi doplnil/a do barevných políček v předcházejícím úkolu, zapiš do příslušných barevných koleček a vylušti tajenku.

Úkol 3

Doplně do každého textu vhodný výraz z nabídky. Řídkanky spoj čarou se správnými obrázky.

V zimě mrzne vzduch i voda.

Nelze plavat? To je škoda.

Někdo to nevdá, i v chladu se vyřádí.

Kdo v té vodě plave chvíli, ten je jaký?

- rozpustilý
- otužilý
- modrobílý

Pokaždé z něj studí kůže,
dokonce i štípat může.

Zná to jistě každý z nás –
pod nulou je

- bílý vlas
- vřdycky mráz
- zmrzlinář

Boty, které kopat umí,
mají vespod hroty z gumy.

Teď už žádné vytáčky,
každý hádá

- kozačky
- střevičky
- kopačky

Fotbalisté na trávníku
popletli by se nám v mžiku.

Tým má proto včera, dnes
vřdycky zcela stejný

- dres
- vítěz
- dřez

Někdo se ptá: „Cože?

Na botách jsou nože?“

Nic divného na tom není,
vidět jsou vřdy při

- krájení
- řezání
- bruslení

Úkol 4

Doplně do textu vhodná slovesa z nabídky.

Paní instruktorka dovolila Toníkovi, aby se na koni sám. Sotva se ale otočila, Toník už směrem k lesu. Najednou se kůň na zadní a Toník spadl do trsu voňavých bylin. Bylo štěstí, že se do hlavy, protože si ve spěchu nasadit **helmu**. Ty bylinky byly **nejspíš** na spaní, protože **v tu ránu** A zdál se mu sen...

Na svém bílém koni až do království, kde se všichni tvářili nešťastně. Dozvěděl se, že se v království zlý černokněžník. Toník se rozhodl, že království osvobodí. Černokněžníka, podrazil mu nohy a praštil s ním o zem. Takovou **ostudu** černokněžník ještě nikdy nezažil. A protože se styděl, se jako pára nad hrncem.

neuhodil

projel

usadil

vypařil

usnul

popadl

vzepřel

zapomněl

uháněl

dorazil

Úkol 5

Vymysli a zapiš synonyma k následujícím výrazům. Výrazy jsou v předcházejícím textu tučně vytištěné.

Poznámka: Synonyma jsou slova stejného nebo podobného významu, např. **bylinky – rostliny**

helma

nejspíš

v tu ránu

ostuda

Texty a ilustrace k úkolům č. 1, č. 3, č. 4 a č. 5:

Zuzana Pospíšilová, Zdeňka Študlarová: Hádanky a úkoly pro sportovce šikuly. Upraveno.

Část 3 – Slohový úkol

Zadání: Prohlédni si pozorně obrázky a napiš příběh.

Čtyřlístek

Pinda

Fifinka

Myšpulín

Bobík

Ve svém vypravování napiš:

- jak proběhl závod, kterého se zúčastnili kamarádi ze Čtyřlístku,
- o jaký závod se jednalo,
- co se stalo těsně před cílem,
- jak závod dopadl.

V příběhu použij přímou řeč.

Vymysli název příběhu.

Tvůj příběh by měl mít 12–15 řádků.

Poznámka: Přímá řeč vyjadřuje, co přesně někdo říkal, křičel, skandoval.

Příklad: Fifinka se zeptala: „Kdo by si dal koláč?“ Všichni odpověděli: „Já.“

Název příběhu _____

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

9 _____

10 _____

11 _____

12 _____

13 _____

14 _____

15 _____

16 _____

17 _____

18 _____

19 _____

20 _____

Autor ilustrací části 3 je Jaroslav Němeček
<https://1url.cz/GuPeH>
<https://1url.cz/0uPeN>
<https://1url.cz/LuPeo>